

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Do druku nr 3628

DOLiS-033-103/10

1118/11

Warszawa, dnia *03* stycznia 2011 r.

Pan

Lech Czapla

Szef

Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 26 listopada 2010 roku – znak: GMS-WP-183-208/10 – (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 30 listopada 2010 roku) dotyczące – wniesionego do Laski Marszałkowskiej w dniu 19 listopada 2010 roku – rządowego projektu ustawy o systemie informacji oświatowej (druk sejmowy nr 3628) uprzejmie informuję, iż – pomimo prowadzonych w trakcie dotychczasowego procesu legislacyjnego konsultacji – zawarta w przedmiotowym projekcie propozycja utworzenia przy ministrze właściwym ds. oświaty i wychowania systemu teleinformatycznego obsługującego scentralizowany zbiór danych zawierającego spersonalizowane informacje dotyczące ponad 5 milionów uczniów, około 900 tysięcy przedszkolaków, 600 tysięcy słuchaczy i ponad 600 tysięcy nauczycieli nadal budzi moje istotne wątpliwości. Nie przekonuje mnie bowiem, prezentowana dotychczas przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, argumentacja, zgodnie z którą zgromadzenie w bazie danych administrowanej przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania – art. 6 ust. 1 projektu ustawy o systemie informacji oświatowej, powoływanego dalej z zastosowaniem skrótu „projekt” – wielkiej ilości danych osobowych jest niezbędne dla prawidłowej realizacji polityki oświatowej oraz zarządzania oświatą. W mojej ocenie proponowana w projekcie megabaza danych nie może być swoistym remedium na,

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz.

Data wpływu *03-01-2011*

sygnalizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, trudności w procesie zarządzania oświatą oraz w jej finansowaniu.

Za takim moim stanowiskiem przemawia – w pierwszej kolejności – okoliczność, że proponowana w projekcie baza danych, pod względem swojej zawartości, będzie jedną z największych, o ile nie największą, w Polsce. Baza ta zawierać ma przy tym również dane szczególnie chronione w rozumieniu art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.). Powyższy stan rzeczy rodzi pytanie zasadniczym charakterze, to jest: „Czy zakres danych, który ma być zgromadzony w systemie informacji oświatowej, nie przekracza kryterium „niezbędności w demokratycznym państwie prawnym” (art. 51 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Pamiętać bowiem należy, że ustawodawca nie ma całkowitej swobody w doborze środków służących mu do osiągnięcia zamierzonych celów, musi bowiem uwzględnić, iż „konieczność w demokratycznym państwie prawnym to zastosowanie środków niezbędnych (koniecznych) w tym sensie, że będą one chronić określone wartości w sposób lub stopniu, który nie mógłby być osiągnięty przy zastosowaniu innych środków, a jednocześnie winny to być środki jak najmniej uciążliwe dla podmiotów, których prawo lub wolność ograniczają” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 roku w sprawie o sygn. K. 32/2004). Odpowiedź na postawione wyżej pytanie nie jest – w mojej opinii – jednoznaczna, co samo w sobie jest już wystarczającą przesłanką dla zgłoszenia przez organ do spraw ochrony danych osobowych zastrzeżeń wobec przedstawionego projektu.

Nie bez znaczenia dla – prezentowanego w niniejszym piśmie – stanowiska wobec projektu jest też fakt, iż w toku dotychczasowych prac nie została rozstrzygnięta wątpliwość, czy zaproponowana w projekcie koncepcja funkcjonowania systemu informacji oświatowej nie będzie prowadziła do naruszenia – statuowanej w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych – zasady adekwatności przetwarzanych danych w stosunku do celów, w jakich są one przetwarzane.

Należy również wziąć pod uwagę zagrożenia związane z istnieniem tak wielkiego zbioru danych, związane zarówno z niebezpieczeństwem bezprawnego ujawnienia zgromadzonych danych, jak i „pokusą” ich wykorzystania dla innych celów, aniżeli te, dla których pierwotnie zostały zebrane. Nie można przecież wykluczyć takiej zmiany prawa w przyszłości, która dopuści wykorzystywanie w innym celu danych zgromadzonych w systemie informacji oświatowej tym bardziej, iż dane te posiadać będą znaczną wartość rynkową.

Przechodząc w tym miejscu do uwag szczegółowych stwierdzić należy, iż:

- I. Brak jest uzasadnienia dla – przewidzianego w art. 92 ust. 4 projektu – anonimizowania zgromadzonych w bazie danych SIO danych osobowych nauczycieli dopiero po uzyskaniu przez nich wieku emerytalnego (zwłaszcza w odniesieniu do osób, które w trakcie kariery zawodowej zdecydowały o trwałym zaprzestaniu wykonywania zawodu nauczyciela, czy też o zmianie tego zawodu na inny).
- II. Nie został zrealizowany – zgłaszany przeze mnie już na etapie prac ministerialnych – postulat określenia w projektowanej **ustawie o systemie informacji oświatowej** zamkniętego katalogu danych zamieszczanych we wniosku o udzielenie upoważnienia do dostępu do bazy danych SIO. Choć zaproponowane w projekcie brzmienie art. 69 ust. 3 zdaje się realizować powyższe zalecenie, w – załączonym do projektu – projekcie **rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie procedury weryfikacji dostępu do bazy danych SIO** katalog danych przewidziany w art. 69 ust. 3 projektu został rozszerzony o numer telefonu i adres e-mail osoby, której ma być udzielone upoważnienie (§3 pkt 5 – projektu **rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie procedury weryfikacji dostępu do bazy danych SIO**).
- III. W rozdziale 5 projektu opisane zostały procedury nadawania i odbierania upoważnień do dostępu do bazy danych SIO, jednakże zaniechano wskazania podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie ewidencji osób upoważnionych do dostępu do tej bazy.
- IV. Nieracjonalne – w mojej opinii – jest – zaproponowane w art. 54 projektu – rozwiązanie, zgodnie z którym rodzice ucznia składają w szkole (placówce oświatowej) prowadzącej zalecaną dla ucznia formę kształcenia opinię lub orzeczenie, a następnie szkoła (placówka oświatowa) na podstawie numeru i daty tej opinii (tego orzeczenia) pozyskuje z bazy danych SIO dane o tej opinii (o tym orzeczeniu).

z J. W. Ł. K. K. K. K. K.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. z - ca Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński